

Eindrapport Werkgroep Evaluatie Academische Kern, 23 februari 2017

Samenvatting

De werkgroep Evaluatie Academische Kern (AK) heeft in december 2016 gesprekken gevoerd met portefeuillehouders onderwijs, onderwijsdirecteuren en/of opleidingsdirecteuren over de visie op, invulling van en draagvlak voor de Academische Kern. Daarnaast heeft de werkgroep gesproken met leden van de commissie Bruto Academische Waarde (BAW) en de coördinator van een Morele vorming initiatief.

De werkgroep concludeert op basis van de gesprekken dat de Academische Kern een waardevol concept is, dat bij alle opleidingen conform de bachelorrichtlijn is ingevoerd en waarvoor in de huidige vorm veel draagvlak is. De vakken van de Academische Kern worden door de opleidingen – in tegenstelling tot het aanvankelijke idee - bij voorkeur discipline-specifiek ingevuld. Naast vakken zijn er ook leerlijnen vormgegeven om de eindtermen van de Academische Kern vakken te realiseren. Door de discipline-specifieke invulling van de vakken (en leerlijnen) is de doelstelling van flexibilisering van het onderwijs (uitwisseling van AK-vakken tussen opleidingen) niet gerealiseerd.

De werkgroep concludeert dat de invoering van de Academische Kern heeft gewerkt als katalysator om academische vorming en academische vaardigheden verder te verankeren en zichtbaarder te maken in de opleidingsprogramma's. De invoering van de Academische Kern is zeer nuttig geweest omdat het het debat over het belang van en de plaats van academische vorming in de opleidingen heeft aangezwengeld en de vakken heeft vormgegeven. Het wordt door de faculteiten belangrijk gevonden om de AK te blijven benoemen om academische vaardigheden in het curriculum te waarborgen. Echter de AK wordt niet gezien als een onderscheidend kenmerk van opleidingen van de VU.

Er zijn veel operationele raakvlakken tussen de AK en het gedachtegoed van BAW en het concept morele vorming. In de Academische Kern vindt academische vorming van studenten plaats door het aanleren van academische basisvaardigheden. BAW is echter breder, door zich te richten op de maatschappelijke betrokkenheid van studenten, inclusief het omarmen van diversiteit, waarmee ook een overlap met de morele vorming van onze studenten wordt bereikt. In de ogen van de werkgroep, gebaseerd op de gesprekken met de faculteiten, kan de BAW wel profilerend zijn voor de VU, waar de AK dat niet is.

Aanbevelingen werkgroep:

- Behoudt de AK voor alle bacheloropleidingen omdat studenten daar vaardigheden leren die discipline overstijgend zijn, maar wel in de context van de discipline kunnen worden aangeleerd.
- Het OPO stelt eindtermen op voor de AK in zijn geheel. Hiermee wordt VU-breed een specifieke en profilerende invulling gegeven aan de Dublin Discriptoren.
- Opleidingen vertalen deze eindtermen in hun opleiding, in vakken en leerlijnen. Dit biedt een kader om te kunnen blijven toetsen of er voldoende aandacht is voor academische vaardigheden en vorming en het debat hierover binnen de opleiding te blijven voeren.
- Over toetsing van de eindtermen van de AK worden geen centrale afspraken gemaakt; uiteraard is het aan de opleiding om te toetsen of de eindtermen worden gehaald.
- De AK zien we als het fundament onder de BAW. De AK vormt als pakket vaardigheden de basis voor de verdere invulling en uitwerking van BAW. BAW definieert de doelen, AK is een deel van de uitwerking daarvan.

1. Inleiding

Opdracht

Als onderdeel van de evaluatie van de bachelor- en masterrichtlijn van de VU in het najaar van 2016, heeft de werkgroep Evaluatie Academische Kern de volgende opdracht gekregen:

1. Nagaan wat het aanvankelijke doel van de Academische Kern was en welke randvoorwaarden voor invulling we hebben vastgelegd.
2. Nagaan of de Academische Kern heeft opgeleverd wat beoogd was.
3. Nagaan of de randvoorwaarden deze doelen nog dekken of aanscherping behoeven.
4. Nagaan of doelstellingen van de Academische Kern zoals eerder geformuleerd nog gedragen worden en faculteiten zich aan de randvoorwaarden houden.
5. Nagaan of de doelstellingen aansluiten bij de discussie over de Bruto Academische Waarden en naar aanleiding daarvan bijstelling behoeven.
6. Nagaan welke voorstellen er binnen de VU leven om de kern uit te breiden en advies geven of dat bij de kern past. Denk daarbij aan:
 - Academisch zelfmanagement vanuit Studiesucces
 - Academisch Engels en Nederlands vanuit FGW en werkgroep instroom
 - Wetenschapsgeschiedenis
 - Morele vorming

Samenstelling

De werkgroep was als volgt samengesteld:

- Prof. dr. Anton Horrevoets, voorzitter (VUmc, programmaleider vernieuwing bacheloronderwijs VUmc in 2013, hoogleraar medische biochemie)
- Dr. Annemie Halsema (FGW, oud-portefeuillehouder onderwijs Wijsbegeerte, lid van vorige commissie Academische Kern)
- Dr. Mariëtte Huizinga (FGB, opleidingsdirecteur Pedagogische en Onderwijskundige wetenschappen)
- Drs. Isabella van Ophem, secretaris (sr. beleidsmedewerker onderwijs, SOZ/OKP)

Werkwijze

De werkgroep Evaluatie Academische Kern (AK) heeft in december 2016 gesprekken gevoerd met portefeuillehouders onderwijs, onderwijsdirecteuren en/of opleidingsdirecteuren over de visie op, invulling van en draagvlak voor de Academische Kern. Met elke faculteit is één gesprek gevoerd. Voorafgaand is een curriculumschema van iedere bacheloropleiding opgevraagd, waarbij werd aangegeven welke vakken tot de academische kern behoren. Ook is gevraagd of er een onderliggend stuk beschikbaar was, bij voorkeur op opleidingsniveau, over (de visie op en/of invulling van) Academische Vorming c.q. de Academische Kern. Daarnaast zijn gesprekken gevoerd met Joke van Saane en Martijn Meeter als betrokkenen bij het onderwijsdeel van de commissie Bruto Academische Waarde; met Govert Buijs over nieuwe initiatieven rond morele vorming en met de rector magnificus. In deze notitie rapporteert de werkgroep haar bevindingen en doet aanbevelingen voor het vervolg.

2. Geschiedenis Academische Kern en vastgelegde randvoorwaarden

Invoering vanaf 2011

In 2011/12 is op basis van een advies van de Commissie Academische Kern en onder leiding van de Programmacommissie Undergraduate bij alle bacheloropleidingen van de VU de Academische Kern ingevoerd.

De commissie van destijds had de volgende vakken aangewezen als AK vakken:

- a. Wijsgerige Vorming
- b. Methoden & technieken (1)
- c. Kritisch redeneren / academische vaardigheden
- d. Wetenschapsgeschiedenis
- e. Boeken van Belang
- f. Academisch Engels
- g. Methoden & technieken (2).

Voor elk van deze vakken heeft de toenmalige commissie eindtermen opgesteld. Daarnaast is een onderscheid gemaakt tussen een zogeheten harde (3 verplichte vakken: a; b; d of e) en zachte kern (kies 2 uit c, f, g, e, d).

In het kader van rationalisering, flexibilisering en intensivering zijn de volgende randvoorwaarden aan de invoering gesteld:

- de AK heeft een omvang van 30 EC, verspreid over 5 vakken van 6 EC
- naamgeving vakken is uniform voor hele universiteit (inhoud kan toegesneden worden op discipline)
- elk van deze vakken dient beschikbaar te zijn voor meerdere opleidingen binnen eenzelfde sector of groep van opleidingen
- de inhoud van deze vakken wordt in overleg met opleidingsdirecteuren per sector of groep geconcretiseerd en door het FB vastgesteld
- zoveel als mogelijk wordt bestaand onderwijs in de AK geïntegreerd
- zoveel als mogelijk wordt gebruik gemaakt van reeds aanwezige expertise
- de vakken worden bij voorkeur geprogrammeerd in de eerste twee jaren van de opleidingen

Herziening in 2013

Het OPO heeft in september 2013 n.a.v. een tussentijdse stand van zaken van de invoering, uitgevoerd door R. van Woudenburg (WIJS) en G. de Bruin (SOZ), besloten de Academische Kern op ten minste 24 EC te fixeren; de voorkeur heeft 30 EC.

De Academische Kern is na dat besluit als volgt opgenomen in de VU-bachelorrichtlijn:

“De bacheloropleiding bevat minimaal de volgende componenten:

- a. Een herkenbare academische kern van ten minste 24 EC grotendeels geconcentreerd in de eerste twee studie jaren en gespecificeerd naar de aard van het domein, waartoe de opleiding behoort bestaande uit in ieder geval academische vorming, methoden en technieken van wetenschappelijk onderzoek en wijsgerige vorming. De academische kern wordt zo nodig aangevuld met een of meer andere vakken op het gebied van academische vorming, methoden en technieken en/of wetenschapsfilosofie of – geschiedenis.”

3. Overzicht stand van zaken invoering Academische Kern aan faculteiten

Bij alle opleidingen van de VU is de Academische Kern ingevoerd. De Academische kern bestaat meestal uit 30 EC, soms uit 24 EC, dit is conform de bachelorriichtlijn.

Bij nagenoeg alle opleiding bestaat de Academische Kern, conform de bachelorriichtlijn uit vakken op het gebied van Academische vaardigheden, Methoden en Technieken en Wijsgerige vorming. Bij Tandheelkunde en Geneeskunde is de inhoud van de Academische Kern voor een deel vervlochten in discipline specifieke vakken zoals Arts en Patiënt en daarmee minder herkenbaar aanwezig. Er wordt in alle opleidingen meer aan academische vorming gedaan dan op basis van de matrix met vakken zichtbaar lijkt te zijn. Naast de drie genoemde vakken wordt bij het merendeel van de opleidingen de AK aangevuld met extra vakken op het gebied van methoden van onderzoek en/of wetenschapsgeschiedenis. Bij Rechten, Geesteswetenschappen en Godgeleerdheid is er ook een vak Boeken van Belang en bij Geesteswetenschappen een vak Academic English.

Alle faculteiten geven aan dat de vakken die de basis vormen van de AK er al voor de invoering waren. In die zin is er voortgebouwd op bestaande expertise en is bestaand onderwijs geïntegreerd in de vakken van de AK (zie twee randvoorwaarden hieronder). Toch is de invoering van de AK niet alleen een kwestie van hernoeming van vakken geweest. De inhoudelijke eisen die aan de AK-vakken werden en worden gesteld hebben naar indruk van de werkgroep juist een positieve uitwerking gehad, in de zin dat ze tot discussie hebben geleid binnen de opleidingen. In die zin hebben de inhoudelijke eisen invloed gehad op de inhoud van van de AK en ook daadwerkelijk tot inhoudelijke bijstelling geleid.

De vakken van de Academische Kern worden door de opleidingen bij voorkeur discipline-specifiek ingevuld. De koppeling aan de discipline is belangrijk voor de motivatie van de studenten. Losse abstracte AK-vakken werden door studenten slecht geëvalueerd, veel opleidingen hebben deze vakken sinds 2013 herzien en een meer context (discipline) specifieke invulling geven.

De werkgroep heeft gevraagd of er een onderliggende notitie met een visie op de academische kern bij de faculteiten/opleidingen beschikbaar is. Dat was het geval bij Geneeskunde, Sociale Wetenschappen en Economische Wetenschappen en Bedrijfskunde. Andere faculteiten hebben veelal een visie over academische vorming opgenomen in de onderwijsvisie van de faculteit.

Bij de invoering van de AK is er vooral gestreefd naar gelijke naamgeving en gelijke inhoud. Dat wordt door de faculteiten niet gedeeld. Alle faculteiten geven aan dat de AK er eigenlijk voor invoering ook al was. De vakken zijn door de AK zichbaarder gemaakt en de onderwijsinhoud is waar nodig aangepast op de eindtermen die destijds zijn geformuleerd.

Wat betreft de geformuleerde randvoorwaarden in 2011 concludeert de werkgroep het volgende. (Ad 4)

<i>Randvoorwaarde 2011</i>	<i>Wordt nog gedragen?</i>	<i>Behoeft aanscherping?</i>
de AK heeft een omvang van 30 EC, verspreid over 5 vakken van	Aangepast in 2013: AK heeft een omvang van ten minste 24 EC;	Aanpassing van 2013 volstaat. Er wordt niet meer gesproken over

6 EC	idee van vakken is losgelaten, alleen onderwerpen genoemd.	vakken, kan ook in leerlijnen of in context.
Naamgeving vakken is uniform voor hele universiteit (inhoud kan toegesneden worden op discipline)	Wordt niet meer gedragen	Deze randvoorwaarde loslaten
Elk van deze vakken dient beschikbaar te zijn voor meerdere opleidingen binnen eenzelfde sector of groep van opleidingen	Wordt niet meer gedragen	Deze randvoorwaarde loslaten
De inhoud van deze vakken wordt in overleg met opleidingsdirecteuren per sector of groep geconcretiseerd en door het FB vastgesteld	Per sector of per groep wordt niet overal gedragen. Kan een meerwaarde zijn, bijv. bij FSW wel het geval.	Deze randvoorwaarde herformuleren: De inhoud van deze vakken wordt per opleiding of groep opleidingen door de opleidingsdirecteur(en) vastgesteld.
Zoveel als mogelijk wordt bestaand onderwijs in de AK geïntegreerd	Is zo geïmplementeerd	Niet meer van toepassing
Zoveel als mogelijk wordt gebruik gemaakt van reeds aanwezige expertise	Is zo geïmplementeerd	Niet meer van toepassing
De vakken worden bij voorkeur geprogrammeerd in de eerste twee jaren van de opleidingen	Merendeel zit in eerste twee jaar. Ethiek is bij meerdere opleidingen in het derde jaar geprogrammeerd omdat het daar voor studenten beter past.	Behoeft geen aanscherping, zo laten staan. NB. Programmering in eerste twee jaar was vooral ingegeven door mogelijkheden voor uitwisseling (is in derde jaar lastiger).

Conclusie: bij alle opleidingen is de Academische Kern ingevoerd conform de bachelorrichtlijn van 2013. De randvoorwaarden uit 2011 worden voor een deel niet meer gedragen (uniforme naamgeving, 5 vakken, beschikbaar voor meerdere opleidingen) of zijn niet meer van toepassing (integratie bestaand onderwijs en aanwezige expertise). De werkgroep stelt voor deze te herzien.

4. Draagvlak voor de Academische Kern – opgeleverd wat is beoogd?

Draagvlak is groot

Uit de gesprekken blijkt dat het draagvlak voor de Academische Kern in de huidige vorm groot is. De Academische Kern heeft voor een deel opgeleverd wat is beoogd: academische vorming, methoden van onderzoek en wijsgerige vorming maken onderdeel uit van de curricula van alle bacheloropleidingen. De commissie concludeert dat de invoering van de Academische Kern heeft gewerkt als katalysator om academische vorming en academische vaardigheden verder te verankeren in de opleidingsprogramma's. De invoering van de Academische Kern is zeer nuttig geweest omdat het debat over het belang van en de plaats van academische vorming in de opleidingen erdoor is aangezwengeld en de vakken zijn vormgegeven conform de AK. Het wordt door de faculteiten belangrijk gevonden om de AK te blijven benoemen om academische vaardigheden in het curriculum te waarborgen. Bij een aantal opleidingen is er discussie in hoeverre academische vaardigheden ten koste (mogen) gaan van vakinhoud in het curriculum, dit speelt o.a. bij Econometrie en Tandheelkunde. Het benoemen van een AK biedt een goed anker voor deze discussie.

Vakken of leerlijnen?

De meeste faculteiten geven aan de structuur van AK-vakken niet los te willen laten, maar bij sommige onderdelen ligt het minder voor de hand om dit in aparte vakken vorm te geven, bijvoorbeeld Academic English. Ook hechten meer opleidingen aan leerlijnen op het gebied van academische vorming, soms naast vakken (bijvoorbeeld een leerlijn Ethiek die voortbouwt op het vak Ethiek) en soms ter vervanging van vakken (bijvoorbeeld een schrijflijn).

Hoewel de structuur van vakken veel houvast biedt, kan de werkgroep zich voorstellen dat de Academische Kern voorbij gaat aan vakken en in leerlijnen wordt vormgegeven, mits goed getoetst wordt of de eindtermen van de Academische Kern behaald worden. De eerdere werkgroep Academische Kern heeft de eindtermen per vak geformuleerd, maar niet voor de Academische Kern in zijn geheel. De werkgroep Evaluatie AK adviseert ter borging van de Academische Kern de eindtermen voor de Academische Kern in zijn geheel vast te stellen. De werkgroep doet hiertoe een voorstel in bijlage 1.

Profilering

Echter de AK is geen onderscheidend kenmerk van opleidingen van de VU. De doelstelling dat opleidingen van de VU zich kunnen profileren met een AK is daarmee niet gerealiseerd. De AK wordt niet profilerend geacht, want een academische kern hoort bij goed academisch onderwijs. Faculteiten geven aan dat bij studenten de AK ook niet zo leeft. In de meeste opleidingschema's wordt de AK wel genoemd, maar dit lijkt voor de studenten niet echt een rol te spelen.

Flexibilisering

Daarnaast is de beoogde flexibilisering van het onderwijs door uitwisselbare vakken van de Academische Kern met eenduidige naamgeving niet gerealiseerd. Veel faculteiten hebben dit doel ook nooit omarmd. Veelal bestaat de Academische Kern uit aparte vakken, maar soms is het onderwijs in academische vorming ook in leerlijnen vormgegeven die door verschillende vakken lopen waarmee de eindtermen van de Academische Kern vakken (zoals destijds geformuleerd) gehaald worden. Door de discipline specifieke invulling van de vakken (en leerlijnen), bijvoorbeeld bij ACTA, VUmc en FEW is uitwisseling

niet mogelijk. Uniformering van (methodologie)vakken is niet gelukt. Men ervaart dit niet als een gemis voor studenten. Studenten waarderen juist zeer de koppeling aan vakinhoud. Abstractere vakken, zoals wijsgerige vorming losgezongen van vakinhoud, werden door studenten slecht gewaardeerd. Bij een aantal opleidingen is er wel uitwisseling mogelijk binnen de faculteit, bijvoorbeeld bij FEWEB en door uniformering van de vakken bij FSW.

Conclusie: Er is veel draagvlak voor inhoud van academische kern en zichtbaarheid in het onderwijs hiervan; er is geen draagvlak voor het profilerings- en flexibiliseringsdoel van de AK. De AK heeft daarmee voor een deel opgeleverd wat is beoogd: de invoering van de Academische Kern heeft gewerkt als katalysator om academische vorming en academische vaardigheden verder te verankeren in de opleidingsprogramma's. De AK blijft een goede check om te borgen of de opleidingen voldoende aandacht besteden aan de kernwaarden van academische vorming aan de VU. De werkgroep adviseert de Academische Kern te behouden, wat flexibeler om te gaan met de randvoorwaarden (kan in leerlijnen of vakken als de eindtermen maar behaald worden) en de eindtermen op het niveau van de Academische Kern als geheel vast te leggen.

5. Aansluiting bij Instellingsplan en overige nieuwe plannen

Instellingsplan en Bruto Academische Waarde

Alle faculteiten zijn van mening dat de Academische Kern goed aansluit bij de waarden uit het Instellingsplan. De werkgroep heeft ook gesproken met leden van de commissie Bruto Academische Waarde (BAW). In het gesprek werd duidelijk dat er veel raakvlakken zijn tussen de AK en het gedachtengoed van BAW. In de Academische Kern vindt academische vorming van studenten plaats, met name gericht op de verwerving van academische basis vaardigheden. BAW is breder, en richt zich bijvoorbeeld ook op het omarmen van diversiteit en de maatschappelijke betrokkenheid van studenten. BAW kan wel profilerend zijn voor de VU, terwijl de AK dat niet is.

Een aantal expliciete kerngedachten van het Instellingsplan 2015-2020 lijken in de oorspronkelijke doelstellingen van de AK onderbelicht. Dat geldt bijvoorbeeld voor waarden rond diversiteit en maatschappelijke betrokkenheid van studenten. Dit lijken met name vraagstukken die thuishoren binnen de discussie rond en vormgeving van de BAW.

Verbetermogelijkheden

In de gesprekken zijn de faculteiten gevraagd naar alternatieve ideeën of verbetermogelijkheden. Opvallend was dat faculteiten de Academische Kern niet profilerend vonden, zoals hierboven gezegd, maar wel andere ideeën hadden voor profilering van het onderwijs van de VU.

Profileringsmogelijkheden die zijn genoemd zijn:

- Het minorenportfolio biedt een onbenut potentieel van bijzondere dingen die gebeuren;
- Community service learning past goed bij het ideeëngoed van bredere academische vorming van studenten en biedt goede mogelijkheden voor profilering van het onderwijs van de VU;
- De waarden van Bruto Academische Waarde biedt betere mogelijkheden om te profileren dan de Academische Kern.

Als verbetermogelijkheden zien de faculteiten:

- meer “oog voor de maatschappij” in de AK
- waarden als “integriteit” zou meer aandacht kunnen krijgen in profilering van de VU (ethiek, morele ontwikkeling, etc.)
- loskoppelen van specifieke vakken en meer kijken naar achterliggende gedachten en waarden
- leg het primaat bij de opleidingen: koppeling AK aan vakinhoud en disciplinaire context
- AK positioneren als rode draad door het curriculum, goed voorbeeld is de leerlijn bij FSW
- academische vorming zou ook in een minor kunnen plaatsvinden (aanvullend op AK, bijv. Academic English)
- wellicht een hele AK-opleiding, zoals AUC

Conclusie: De werkgroep stelt voor om de Academische Kern als het vaardigheden fundament onder de Bruto Academische Waarde te zien. AK is in die optiek een vehikel om een toolkit aan academische vaardigheden aan te leren. BAW definieert de doelen, AK is een deel van de uitwerking daarvan. De eindtermen van de AK kunnen we zien als een specificering van een deel van de eindtermen van de BAW.

5. Concreet antwoord op vragen opdracht

Hieronder wordt voor de helderheid systematisch een antwoord gegeven op de vragen uit de opdracht.

Vragen uit opdracht	Antwoorden
1. Nagaan wat het aanvankelijke doel van de Academische Kern was en welke randvoorwaarden voor invulling we hebben vastgelegd.	Zie paragraaf 2
2. Nagaan of de Academische Kern heeft opgeleverd wat beoogd was.	Zie paragraaf 4: Implementatie AK-vakken is gerealiseerd conform voorgesteld eindtermen; Flexibilisering en profilering is niet gerealiseerd.
3. Nagaan of de randvoorwaarden deze doelen nog dekken of aanscherping behoeven.	Zie paragraaf 3 – doelen en randvoorwaarden behoeven aanscherping
4. Nagaan of doelstellingen van de Academische Kern zoals eerder geformuleerd nog gedragen worden en faculteiten zich aan de randvoorwaarden houden.	Idee van Academische Kern wordt nog gedragen, echter met een meer discipline specifieke invulling van de AK-vakken.
5. Nagaan of de doelstellingen aansluiten bij de discussie over de Bruto Academische Waarden en naar aanleiding daarvan bijstelling behoeven.	Doelstellingen AK sluiten aan bij BAW. AK is vaardigheden fundament onder BAW.
6. Nagaan welke voorstellen er binnen de VU leven om de kern uit te breiden en advies geven of dat bij de kern past.	Zie paragraaf 5. AK biedt basis voor initiatieven op gebied van morele vorming.

6. Conclusies en aanbevelingen

Bij alle opleidingen is de Academische Kern ingevoerd conform de bachelorrichtlijn van 2013. De randvoorwaarden uit 2011 worden voor een deel niet meer gedragen (uniforme naamgeving, 5 vakken, beschikbaar voor meerdere opleidingen) of zijn niet meer van toepassing (integratie bestaand onderwijs en aanwezige expertise). De werkgroep stelt hieronder voor deze te herzien.

Er is veel draagvlak voor inhoud van AK en zichtbaarheid in het onderwijs hiervan; er is geen draagvlak voor het profilerings- en flexibiliseringsdoel van de AK. De AK heeft daarmee voor een deel opgeleverd wat is beoogd: de invoering van de Academische Kern heeft gewerkt als katalysator om academische vorming en academische vaardigheden verder te verankeren in de opleidingsprogramma's. De AK blijft een goede check om te borgen of de opleidingen voldoende aandacht besteden aan de kernwaarden van academische vorming aan de VU.

De werkgroep stelt voor om de Academische Kern als het vaardigheden fundament onder de Bruto Academische Waarde te zien. AK is in die optiek een vehikel om een toolkit aan academische vaardigheden aan te leren. BAW definieert de doelen, AK is een deel van de uitwerking daarvan. De eindtermen van de AK kunnen we zien als een specificering van een deel van de eindtermen van de BAW.

De werkgroep doet de volgende aanbevelingen:

1. Behoudt de AK voor alle bacheloropleidingen omdat studenten daar vaardigheden leren die discipline overstijgend zijn, maar wel in de context van de discipline kunnen worden aangeleerd.
2. Het OPO stelt de eindtermen voor Academische Kern in zijn geheel vast. Een eerste voorstel is opgenomen in bijlage 1. Naast de incorporatie van de 4 oorspronkelijke hoofdeindtermen van de oorspronkelijke AK, hebben we een vijfde meer maatschappelijk gericht leerdoel gedefinieerd, dat aansluit bij het nieuwe instellingsplan.
3. Opleidingen vertalen deze eindtermen in hun opleiding, in vakken en leerlijnen (is nu al het geval, geen extra of nieuw werk, wel een kader om te kunnen blijven toetsen of er voldoende aandacht is voor academische vorming en academische vaardigheden en het debat hierover binnen de opleiding te voeren).
4. De passage uit de bachelorrichtlijn over de AK wordt gehandhaafd:
"De bacheloropleiding bevat minimaal de volgende componenten:
 - a. Een herkenbare academische kern van ten minste 24 EC grotendeels geconcentreerd in de eerste twee studiejaar en gespecificeerd naar de aard van het domein, waartoe de opleiding behoort bestaande uit in ieder geval academische vorming, methoden en technieken van wetenschappelijk onderzoek en wijsgerige vorming. De academische kern wordt zo nodig aangevuld met een of meer andere vakken op het gebied van academische vorming, methoden en technieken en/of wetenschapsfilosofie of – geschiedenis. "
5. De randvoorwaarden voor de AK worden als volgt:
 - De inhoud van de AK vakken en leerlijnen wordt per opleiding of groep opleidingen door de opleidingsdirecteur(en) vastgesteld.
 - Het verdient aanbeveling in het kader van de herkenbaarheid voor studenten en docenten om in een korte notitie of helder schema aan te geven waar de AK-vaardigheden worden verworven.

- De vakken worden voor een groot deel geprogrammeerd in de eerste twee jaren van de opleidingen
6. Over de vorm van toetsing van de eindtermen van de AK worden geen centrale afspraken gemaakt; uiteraard is de opleiding wel verplicht om te toetsen of de eindtermen daadwerkelijk worden gehaald.
 7. AK is een vehikel om academische vaardigheden aan te leren. BAW definieert de doelen, AK is een deel van de uitwerking daarvan. De eindtermen van de AK drukken we uit in de vorm van academische basisvaardigheden.

Bijlage 1 Voorstel Leerdoelen Academische Kern

Het doel van de Academische Kern is om alle bachelorstudenten van de VU algemene academische vaardigheden aan te leren die discipline overstijgend zijn. Deze worden aangeleerd in de context van een discipline.

Leerdoelen 1-4 zijn gebaseerd op de leerdoelen van de vakken die deel uitmaken van de oorspronkelijke opzet van de Academische Kern: Methoden en Technieken 1 en 2, Boeken van Belang, Engels in de Academische Kern, Wetenschapsgeschiedenis, Wijsgerige Vorming.

Additioneel is leerdoel 5 toegevoegd, dat aansluit bij het nieuwe instellingsplan en de gedachten rond de Bruto Academische Waarde. De achterliggende gedachte is dat leerdoelen 1-4 gericht zijn op individuele vaardigheden van de student, terwijl in onze tijd juist ook probleemoplossend vermogen, creativiteit, vermogens om samen te werken, leiderschap, zelfsturing en maatschappelijke betrokkenheid nodig zijn.

Studenten verwerven door middel van de Academische Kern de volgende vaardigheden:

1. Onderzoeksvaardigheden op basis van:

- kennis van de voor het eigen wetenschapsgebied relevante theorieën begrippen en methoden en technieken;
- kennis van de historische context waarbinnen het eigen wetenschapsgebied zich heeft ontwikkeld;
- kennis van enkele dominante visies op de ontwikkeling van wetenschappelijke kennis;
- kennis van voor het eigen wetenschapsgebied relevante ethische thema's.

2. Reflectievaardigheden op basis van:

- inzicht in de academische kenmerken en waarde van het eigen wetenschapsgebied;
- inzicht in de (verschuivingen in) de maatschappelijke situering en positie van wetenschap, en daarmee gepaard gaande debatten ten aanzien van de relaties waarden-wetenschap, t.a.v. commercialisering van wetenschap;
- inzicht in de relatie van het eigen wetenschapsgebied met andere disciplines (interdisciplinaire vaardigheden).

3. Toepassingsvaardigheden op basis van:

- inzicht in de toepassingsmogelijkheden van de vakspecifieke theorieën en methoden en technieken;
- inzicht in de eigen positie als wetenschapper;
- inzicht in problemen rondom wetenschappelijke integriteit.
- inzicht in de maatschappelijke relevantie en/of maatschappelijke effecten van onderzoek.

4. Algemene academische vaardigheden op basis van:

- tekstanalyse en het vermogen een tekst kritisch te beschouwen (bijv. op correct gebruik van methoden en technieken);
- argumentatievaardigheden: formuleren en onderbouwen van een argument, zowel actief als passief (d.w.z. herkennen en zelf ontwikkelen);
- spreekvaardigheden in het academisch Nederlands en/of Engels;
- schrijfvaardigheden in het academisch Nederlands en/of Engels.

5. Maatschappelijk gerichte vaardigheden op basis van: :

- in samenwerking met andere studenten een probleem op te lossen;
- problemen vanuit meerdere perspectieven te bekijken;
- leiding te geven aan een groep;
- een project te plannen;
- vermogen om de eigen positie te bevragen en openheid te betrachten voor andere perspectieven (oog voor diversiteit).

Bijlage 2 – tabel met overzicht antwoorden van faculteiten op vragen – los bijgevoegd

Bijlage 3 – tabel met AK-vakken per faculteit en opleiding – los bijgevoegd